

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta määrättävät pakotteet

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvostossa on käsittelyssä ehdotus uuden pakotejärjestelmän perustamiseksi Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta. Sen kautta on tarkoitus kohdistaa pakotteita henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat vastuussa, tukevat tai toteuttavat toimenpiteitä tai käytäntöjä, jotka uhkaavat Moldovan demokratiaa, oikeusvaltiota, vakautta tai turvallisuutta.

Asiaa on käsitelty viime viikkoina Euroopan unionin neuvoston Itä-Euroopan ja Keski-Aasian työryhmässä (COEST) sekä ulkosuhdeneuvosten työryhmässä (RELEX). Ulkoasiainneuvoston on tarkoitus muodostaa 24.4. kokouksessaan poliittinen yhteisymmärrys pakotejärjestelmän perustamisesta. Varsinainen säädösten hyväksyminen neuvostossa sekä pakotelistausten tekeminen järjestelmän puitteissa tapahtuisi myöhemmin.

Suomen kanta

Suomi pitää Moldovan vakauden, demokratian, turvallisuuden ja oikeusvaltion ylläpitämistä ja kehittämistä tärkeänä. Suomi tukee ehdotusta pakotejärjestelmän perustamiseksi Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta. Moldovan vakautta on tarkoituksellisesti yritetty horjuttaa esimerkiksi järjestämällä maksettuja mielenosoituksia tai levittämällä tahallisesti virheellistä tietoa (nk. disinformaatio). Uudella pakotejärjestelmällä kohdistettaisiin pakotteita henkilöihin ja yhteisöihin, jotka uhkaavat Moldovan vakautta. Pakotejärjestelmä tukisi siten maan vakauden säilyttämistä.

Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan unionin pakotepäätöksissä lähtökohtina ovat yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja vahva oikeusperusta. Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan unioni toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Pääasiallinen sisältö

Ennakkotietojen mukaan ehdotettu uusi pakotejärjestelmä tulisi sisältämään kolme kriteeriä, joiden perusteilla pakotteita voidaan asettaa. Kriteereistä ainakin yhden on täyttyvä.

Kriteerien yksityiskohdista käydään vielä keskusteluita. Asetusehdotuksen kriteerien mukaan pakotteita kohdistettaisiin henkilöihin tai yhteisöihin, jotka ovat vastuussa taikka tukevat tai toteuttavat joitain seuraavista toimenpiteistä tai käytännöistä, jotka heikentävät tai uhkaavat Moldovan demokratiaa, oikeusvaltiota, vakautta tai turvallisuutta:

- i. demokraattisen poliittisen prosessin estäminen tai horjuttaminen, mukaan lukien estämällä vaalien järjestäminen tai vaikeuttamalla sitä vakavasti taikka yrittämällä horjuttaa tai kumota perustuslaillinen järjestys;
- ii. väkivaltaisten mielenosoitusten tai muiden väkivallanteiden suunnittelu, ohjaus tai tukeminen tai muu helpottaminen taikka niihin osallistuminen suorasti tai epäsuorasti; tai
- iii. vakava taloudellinen rikkomus koskien julkisten varojen käyttöä ja pääoman luvaton vienti.

Pakotteiden kohteena oleville henkilöille ja yhteisöille kuuluvat varat ja taloudelliset resurssit on jäädytettävä, minkä lisäksi on kiellettyä asettaa mitään varoja tai taloudellisia resursseja suoraan tai välillisesti näiden saataville tai hyödynnettäviksi. Pakotteiden kohteena olevien henkilöiden maahantulo ja kauttakulku EU:ssa tulee estää.

Pakotejärjestelmän tarkoitus on tukea Moldovan viranomaisia näiden pyrkimyksissä estää kumouksellisia toimia sekä vastata turvallisuusriskeihin ja perustuslaillista järjestystä horjuttaviin toimiin.

Moldova on toivonut Euroopan unionilta pakotteita maata epävakauttavia henkilöitä ja yhteisöjä kohtaan.

Kumppanimaista Yhdysvallat päätti lokakuussa 2022 kohdistaa pakotteita yhdeksään henkilöön ja kahteentoista yhteisöön, perusteena niiden toiminta Moldovan vakauden horjuttamiseksi. Britannia päätti joulukuussa kahden moldovalaisen henkilön pakotelistaamisesta osana laajempaa, useaa valtiota koskevaa korrupti-onvastaista pakotejärjestelmää.

Moldovan osalta Euroopan unionilla on olemassa separatistialue Transnistriaa koskeva pakotejärjestelmä, jota koskee neuvoston päätös 2010/573/YUTP. Tässä pakotejärjestelmässä ei tällä hetkellä ole listattuna yhtään henkilöä. Neuvosto päätti 27.2.2003 pakotejärjestelmän perustamisesta matkustusrajoitteiden kohdistamiseksi Transnistrian separatistialueen de facto -hallinnossa toimivia sellaisia henkilöitä kohtaan, joiden katsottiin olevan vastuussa yhteistyön puutteesta poliit-

tisen ratkaisun löytämiseksi konfliktissa. Poliittisen ratkaisun edistämiseksi pakotteiden täytäntöönpano keskeytettiin 27.9.2010 ja pakotelistaukset poistettiin 27.9.2012. Kyseinen pakotejärjestelmä ei sovellu epävakauttavia henkilöitä ja yhteisöjä vastaan kohdistettavien pakotteiden asettamiseen.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-20, Henrik Veikanmaa, p. 0295 350 837

UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, p. 0295 350 826

VNEUS, Marko Mäntylä, p. 0295 160 576

VAHVA-tunnus

EU/261/2023

Liitteet**Viite**